

NY MUSIK

Gavin Bryars

- ett tonsättarporträtt

Ponukelian Melody

My First Homage

Out Of Zaleski's Gazebo

--- paus ---

The Cross-Channel Ferry

The Vespertine Park

Sub Rosa

framförs av

Borås Barackensemble

Måndag 23 november 1987 kl. 19.30

Musikskolan, Nygatan 6

Arr: Musikskolan, kulturnämnden, TBV, Medborgarskolan

Anna Ahlenius - valthorn
Andrine Bendixen-Mangs - violin, vibraslap
Magnus Haglund - klarinett, piano
Ann-Mari Hagström - cello, nitcymbal, slagverk
Lars Hagström - orgel, vibrafon, piano, marimba
Erik Kärrman - kontrabas
Henrik Löwenmark - piano, blockflöjt
Eva Malmbom - viola
Björn Nilsson - marimba, vibrafon, piano, chimes
Mikael Rodewald - bastuba
Stefan Sandberg, basklarinett
Lars-Olof Fhager/Magnus Käll - marimba

Ny Musik har aldrig tidigare arrangerat en konsert med så älskvärd och lättillgänglig musik som denna. Den är tonal och vacker - utan att ha ett dyft med den omtalade nyromantikerna att göra - samtidigt som den är av mycket hög kvalitet.

Bryars' musik, liksom hans verktitlar, är oftast full av ordvitsar och andra utommusikaliska allusioner, och han är känd för sina ingående och personligt hållna kommentarer.

Gavin Bryars (f 1943) studerade filosofi och kontrabas, samt komposition för George Linstead och Cyril Ramsey. Efter avslutade studier var han verksam bl.a. som jassbassist och spelade ihop med gitarristen Derek Bailey och slagverkaren Tony Oxley. 1966 upphörde han helt med improviserad musik och började studera modern komposition. Detta ledde till samarbete med bl.a. John Cage, Steve Reich och det engelska 60-talets store banbrytare, Cornelius Cardew. Åren omkring 1970 undervisade han vid Portsmouth College of Art och senare vid Leicester Polytechnic, från 1985 som professor. Under 70-talet samarbetade han med Brian Eno, då fortfarande mest känd som rockmusiker, och under senare år med librettisten/regissören Robert Wilson - ett samarbete som bl.a. resulterat i operan Medea (1984).

Bryars har ägnat sig åt ingående studium av och skriftställer om konstnärerna Marcel Duchamp och Henri Rousseau, den engelske excentrikern Lord Berners (vars officiella biograf Bryars är) och Erik Satie (Bryars är "ambassadeur plénipotentiaire pour les pays britanniques de la fondation Erik Satie") - alla i olika grad verksamma som såväl tonsättare, skriftställare som bildkonstnärer. Bryars är också medlem av det i Paris situerade Collège de 'Pataphysique (Patafysiken är "de imaginära lösningarnas vetenskap" grundad av den franske författaren Alfred Jarry), liksom av Oulipopo, som är en gren av Oulipo (Ouvroir de la Littérature Potentielle = 'Arbetsstuga för potentiell litteratur'). Det sista "po" i Oulipopo står för "policiers", dvs detektivlitteratur, en genre som särskilt tycks intressera Bryars.

Han har träffande beskrivits som "en av Englands ledande samtida tonsättare, vars verk alltid står lite snett mot strömmen, kommen ur en i grunden mycket brittisk tradition, excentrisk, ofta humoristisk och kontroversiell".

Bryars berättar: "Under den period då jag inte skrev någon, eller bara lite musik - från 1972 till början av 1975 - tillbringade jag en hel del tid med att studera Duchamps arbete och det nätverk av författare och konstnärer som hans verk relaterar till. Detta gav mig, som en biprodukt, ett förråd av tekniska och konceptuella medel för komposition, vilka visade sig vara en väg ut ur denna musikaliska inaktivitet. En aspekt hos dessa var bruket av funnet, redan existerande material, och användandet av hänsyftningar till andra kompositörers verk, eller till verk av icke-musiker.

Vidare visade Oulipos idéer mig möjligheten att skriva ett helt igenom syntetiskt stycke musik, genom att använda nästan uteslutande material från andra källor, och detta visar sig tydligt i realiserandet av operan Irma (1977). Det hade naturligtvis funnits stycken från tidigare perioder i min verksamhet som uppfyllde dessa kriterier; och som tyder på min mottaglighet för dessa influenser när de uppenbarar sig. The Ride Cymbal And The Band That Caused The Fire In The Sycamore Trees (1970) - som man förstår var jag förtjust i långa titlar, och denna är inte på långa när den längsta - består i sin helhet av redan existerande jassfraser; Jesus' Blood Never Failed Me Yet (1971) använder också funnet material, en förinspelad röst; och ett aldrig genomfört projekt var att göra ett orkesterstycke enbart av ackord i F-dur i skiftande orkestrering, tagna från slutet av vitt skiftande orkestermusik. En del av dessa stycken har kallats 'minimalistiska', men de har en för genren kanske upplösande eller nedbrytande verkan, eftersom alla stycken har en - för att låna termer från bildkonsten - figurativ eller åtminstone icke abstrakt framtoning. På samma sätt avstår de från varje form av hypnos av publiken."

Ponukelian Melody (1975) - som är Bryars' första publicerade verk efter de tysta åren - är en solitär, inte bara i Bryars' produktion, stycket framstår som något av det personligaste och mest egensinniga över huvud taget i den samtida musikkulturen. "Musikalisk utgångspunkt är några verk av Erik Satie. Tempot är taget från 'Les Pantins Dansent' (1913), ett stycke som rör sig framåt med en långsam, stadig och obeveklig puls. Det harmoniska och en del av det melodiska materialet är hämtat från 90-talsverk (såsom baletten Uspud) samt

ur Saties skissböcker från Rose+Croix-perioden (ca 1891-95). Kompositionsmetoden, för vad nu den är värd, är sådan att de olika fraserna inte komponerades i den ordning som de framträder i musiken, de skrevs direkt i partituret, som en målning utan korrigeringar. De enda luckorna i den stadiga pulsen utgörs av de oregelbundna (men exakt utkomponerade) pauserna vid sidvändningarna.

Den utommusikaliska utgångspunkten är Raymond Roussels (patafysiker) roman 'Impression d'Afrique' (1910), i vilken Ponukele är ett fiktivt land i Afrika där Lyncées skeppsbrutna passagerare bidar tiden - i väntan på att lösensumman från Frankrike skall anlända, så att de kan betala Talu VII, kejsare av Ponukele och kung av Drelch-kaff - genom att bilda Club des Incomparables, vilken arrangerar en remarkabel gala i Place des Trophees vid det stora torget i huvudstaden Ejur."

"Eftersom många av mina stycken har sin utgångspunkt i musik av en annan tonsättare - i allmänhet en tonsättare från det förgångna - bestämde jag mig 1978 för att skriva ett stycke kallat My First Homage, som var den första uttalade hyllningen till musik som hade fascinerat mig och som jag stod i stor tacksamhetsskuld till.

1966 slutade jag att spela jass efter en lång period då det hade varit min huvudsakliga musikaliska sysselsättning. Så det här stycket är både en hyllning till en viss sorts musik, och tjänar samtidigt som en gottgörelse för att jag förkastat jassen. Jag tycker fortfarande illa om att improvisera, men jag beundrar många improvisatörer. T.o.m. så mycket att när jag lade upp en kurs i 1900-talsmusik tyckte jag att det var viktigt att den även skulle ta upp delar av jassen, och jag fann mig själv föreläsa om sådana musiker som Lennie Tristano och Bill Evans.

Denna min första hyllning är i själva verket till just Bill Evans, och - för att vara mer exakt - till den trio han hade från 1959 till 1961, och som påverkade mig starkt när jag först började spela jass på allvar.

Jag uppskattade speciellt harmoniken och den rytmiska flexibiliteten i såväl Evans' eget spel som i Scott LaFaros och Paul Motians. Titeln - My First Homage - har samma initialer som ett stycke från det sista inspelade framträdandet före LaFaros död - My Foolish Heart. Jag har alltid tyckt att det är rörande, att i det allra sista

Sub Rosa (1986)(lat. eg. under rosen = i förtroende, i hemlighet). När Gavin Bryars började diskutera olika inspelningsprojekt med tyska ECM Records fick han några av bolagets skivor till skänks. En av dessa var ett soloalbum med gitarristen Bill Frisell, 'In Line'. Sub Rosa är en utvecklad parafras på och kommentar till ett solo kallat Throughout, skivans andra spår. Frisell hörde stycket i hörlurar på Curry Fever Restaurant i Leicester under sin turné hösten '86 och var förundrad över hur hans åttataktersmelodi hade förändrats. Det var, berättar han, som en galen dröm. Sub Rosa är ett utmärkt exempel på Bryars' musikaliska utveckling under de senaste åren. Formen har blivit lösare i fogarna, mer rapsodisk, klangen har blivit mer sfäriskt svävande, och karaktären färgas av en allt djupare melankoli.

Samtliga på konserten spelade verk existerar i en rad olika versioner med skiftande instrumentarium och antal spelare.

Konserten den 20 januari då Mats Persson och Kristine Scholz skulle ha framfört Christian Wolffs samtliga verk för två pianister måste p.g.a. sjukdom skjutas på den även framdeles ovissa framtiden.